

Dato: 24.januar 2011

Byrådssak 35/11

Byrådet

Høringsuttalelse til rapporten Kulturskoleløftet - kulturskole for alle.

OEJO SARK-3011-201000102-104

Hva saken gjelder:

Den 22. desember 2009 oppnevnte Kunnskapsdepartementet et utvalg som blant annet skulle se på utfordringene og mulighetene som ligger i et styrket samarbeid mellom kulturskolen, grunnskolen og SFO. Utvalgets mandat har vært å gi forslag til hvordan ulike kultur- skoleaktiviteter og andre kulturaktiviteter bedre kan legges inn i tilknytning til skoledagen.

Utvalget ble bedt om å se nærmere på aktivitetenes kvalitet, pris og tilgjengelighet. En hovedmålsetting for utvalgets arbeid har vært å synliggjøre ulike alternativer som bidrar til å sikre et forsterket, mer kulturelt og likeverdig kulturskoletilbud for flere barn til en rimelig pris, med god kvalitet og en effektiv utnyttelse av ressursene. Utvalget har hatt nær kontakt med relevante kunst-, kultur- og skolefaglige relevante organisasjoner, institusjoner og utvalg.

Utvalget la fram sin rapport 7. september 2010 og høringsfristen er satt til 14.02.2011. Det er fra Kunnskapsdepartementet innvilget 2 ukers utsettelse til å avgi høringsuttalelse.

Byrådet mener at rapporten har for mye fokus på å beskrive dagens situasjon, og denne beskrivelsen er en blanding av faktaopplysninger og synsinger.

Byrådet ser at rapporten i større grad burde beskrive problemene og begrunne behovene for endring.

Det burde også gis mer plass for presentasjon av mulighetene som finnes i økt samhandling mellom de ulike offentlige instanser, som arbeider for barn og unges opplæring og kulturutvikling. I tillegg ser byrådet at rapporten i større grad burde vektlagt metodikk og presentasjon av gode modeller.

Byrådet er prinsipiell tilhenger av at kommuner settes i stand til å løse de oppgaver som tilligger kommunene på den måten kommunen selv finner det hensiktsmessig. I så måte er makspris en modell som ikke ivaretar det behov den enkelte kommune har for fritt å kunne organisere kulturskoletilbudet slik at det møter innbyggernes behov. Byrådet vil derfor motsette seg gjeninnføring av makspris for kulturskolen da kommunene selv er best i stand til å vurdere nødvendige tiltak som gir flere barn en mulighet til å delta i kulturskolens aktiviteter uavhengig av sosiale og økonomiske familieforhold.

Ytterligere drift av elevplasser og andre tiltak vil måtte kompenseres gjennom statlige midler og rammen for statlige stimuleringsmidler må derfor økes betraktelig.

Byrådet mener at det er lite tilfredsstillende at det bare i liten grad finnes vitenskaplige analyser av dagens kulturskolemodell og at manglende forskning på skoleslaget ikke er problematisert. Det må etableres tiltak for nyere forskning for å få en god kulturskoleutvikling.

Begrunnelse for fremleggelse for bystyret:

Byrådets fullmakter § 5 vedtatt av bystyret 24.4.2006, sak 102:
Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgis av bystyret. Siden saken ansees å være prinsipiell og samtidig inneholder politiske avveininger legges den frem for bystyret.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret avgir uttalelse til rapporten "Kulturskoleløftet - kulturskole for alle" slik det fremgår av saksutredningen.

Monica Mæland
byrådsleder

Harald Victor Hove
byråd for kultur, kirke, idrett og eierskap

Saksutredning:

Utvalgets arbeid til Rapport Kulturskoleløftet - kulturskole for alle" ble initiert på bakgrunn av punkt 4 i Kulturløftet II:

"Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris. Dette skal sikres ved statlige stimuleringsmidler og en solid kommuneøkonomi. Utvikling av et mer omfattende kulturskoletilbud i tilknytning til SFO/skole skal utredes. Det skal være rom for ulik lokal organisering av kulturskolen. Det skal legges til rette for synliggjøring av kulturskolen og for talentutvikling".

Utvalget har vært ledet av Hans Ole Rian og medlemmer har vært:

Line Aunaas, SFO-leder ved Sem skole i Tønsberg

Aud Folkestad, dekan ved Høgskulen i Volda

Trygg Jakola, tidligere utdanningsdirektør i Finnmark

Vasuky Jayapalan, lærer ved Oslo musikk- og kulturskole

Alexander Krohg Plur, rektor ved Kulturskolen i Ås

Oddvin Vathestad, direktør i Norsk kulturskoleråd

Nina Vestby, daglig leder for Fellesrådet for kunstfagene i skolen

Utvalgssekretær; Maj-Liss Grynning Mydske

Utvalget la fram sin rapport 7. september 2010 og høringsfristen er satt til 14.02.2011.

Rapporten:

De tiltak Kulturskoleutvalget foreslår kan samles i følgende hovedperspektiv:

Forskrift og sterkere statlig budsjettstyring for kulturskolen er nødvendig, om "alle barn og unge som ønsker det skal få et kulturskoletilbud av høy kvalitet til rimelig pris". Maksimumsprisen må gjeninnføres, og denne må ikke overstige kr 2.000 pr år. Ordningen med stimuleringsmidler må videreføres, og må økes betydelig dersom kulturskolen skal komme videre i sitt målrettede utviklingsarbeid.

Kulturskole-SFO-samarbeidet skal være et opplæringstilbud. Dette krever planmessig og målrettet arbeid – og kompetente kulturskolelærere, gjerne i kombinerte stillinger. Kulturskoleutviklingen må ses på i et lengre tidsperspektiv enn bare konsentrert til elever i småskolen. Det er mange grunner til dette: Opplæring i kulturskole krever langsiktighet. Vekten på talentutvikling i ett av mandatpunktene krever noe langt mer enn et SFO-perspektiv. Og samspillet mellom bredde- og talentutvikling trenger mange år for å bli gjensidig fruktbart.

Kunstfagene har hatt en relativ tilbakegang i grunnopplæringen og i lærerutdanningen for grunnskole. Fagenes relative andel av samlet timetall er svekket de siste 15 – 20 årene. Estetiske valgfag er gradvis tatt bort i samme tidsrom. Elever på ungdomstrinnet må få velge fra kunstfagene i videregående opplæring innenfor faget utdanningsvalg, og det må innføres kompetansekriterier for å undervise i kunstfag, tilsvarende andre fag, og dette må nedfelles i den varslede kompetanseforskriften.

Forskjellige organisatoriske og administrative løsninger skal tilpasses lokale forhold, skal tjene kulturskolens verdier, interesser og kvaliteter og må oppleves som hensiktsmessige for dem som arbeider i kulturskolen.

Utvalget ser det som framtidsrettet og nødvendig at modellene, der kulturskoleelever, enkeltvis eller i smågrupper, tas ut fra ordinær grunnskoleundervisning, utvikles videre, og at det klargjøres fra sentralt hold hvordan dette kan løses enda smidigere i forhold til lover og forskrifter. Dette innebærer endringer i Opplæringsloven.

Det må legges bedre til rette for kombinerte stillinger i kulturskolen i samarbeid med skoleverket. Dette vil blant annet bidra til bedre samarbeid mellom kunstfaglig opplæring i grunnskole, SFO, kulturskole, frivillige lag og organisasjoner m.fl.

Utvalget foreslår at det etableres en todelt tilskuddsordning.

Tilskuddsordning nr 1 – Utviklingsmidler til kulturskolen – er en ordning der midler tildeles etter søknad. Ordningen skal primært benyttes til å videreutvikle ulike modeller og tiltak.

Tilskuddsordning nr 2 – Stimuleringsmidler til kulturskolen – er en ordning der den enkelte kommune mottar en viss andel av de statlige stimuleringsmidlene, forutsatt at visse kriterier er innfridd. De statlige stimuleringsmidlene vil, gjennom denne ordningen, kompensere for kommunens merutgifter knyttet til innføringen av maksimumspris og til drift av nye elevplasser.

Det er to klare behov for evaluering, henholdsvis knyttet til Kulturskoleløftet som helhet, og til de ulike prosjektene som tildeles utviklingsmidler.

Høringsuttalelse fra Bergen kommune

Generelt

Rapporten tar ikke opp i seg de varierende behov og forutsetninger som kulturskoletilbudet har i landets kommuner og hvilke begrensninger nasjonale målsettinger for kulturskolen legger på den enkelte kommunes mulighet til å utforme et lokalt tilpasset tilbud. Større frihet til kommunene rundt hvordan kulturskoletilbudet organiseres må være bærebjelken i den videre utviklingen av nasjonale mål og føringer.

Rapporten har videre for mye fokus på å beskrive dagens situasjon, og denne beskrivelsen er en blanding av faktaopplysninger og synsinger.

Rapporten burde i større grad beskrive problemene og begrunne behovene for endring. Det burde også gis mer plass for presentasjon av mulighetene som finnes i økt samhandling. At det i så liten grad finnes vitenskaplige analyser av dagens kulturskolemodell på grunn av manglende forskning på skoleslaget er dessverre ikke problematisert.

Rapporten burde konkludert med å begrunne behovet for utstrakt forskning som fundament for ny kunnskap, erkjennelse og et løft for kvaliteten av kunst og kultur i opplæringen.

1. Grunnopplæringen – tilbudet til alle i grunnskolen

Rapporten har mange kritiske bemerkninger om tilstanden i grunnopplæringen. Men det pekes i liten grad på løsninger. Alle som leser denne rapporten er enige i behovet for å styrke den generelle kunst- og kulturkompetanse i grunnopplæringen, men spørsmålet som fortsatt står ubesvart er hva som bør gjøres og hvilke strategier som bør legges til grunn for arbeidet. Kjernen i denne problemstillingen er reduksjonen av det relative omfang av kunstfag i læreplanen.

Kulturskolen kan med sine små ressurser gjøre lite for å bøte på den generelle reduksjonen av kunst- og kulturfag i grunnskolen. Kulturskolen når kun en liten del av elevene med en relativt liten del av barn og unges kunst- og kulturfaglige læringsønsker og behov. Selv om

det settes i gang mange flotte og konstruktive samarbeidstiltak med skoleverket, vil det ikke være nok til å gi et kulturskoletilbud til alle som ønsker det.

Rapporten støttes derfor på punktet om at kunst- og kulturfagene i grunnskolen må styrkes og at det innføres kompetansekrav for å undervise i kunstfag tilsvarende andre fag.

2. Opplæring i Kulturskolen trenger langsiktighet

Tiden er moden for bedre synliggjøring av breddesatsing, kvalitet og talentutvikling i kulturskolene.

Utvalget burde brukt anledningen til å foreslå hvordan en slik satsning kan gjennomføres. Kulturskolen må drive et kontinuerlig og systematisk vurderingsarbeid for å se kulturskoleutvikling i et lengre tidsperspektiv.

Utvalget burde definere hva som er kvalitet i kulturskolen og hvordan man kan måle dette. Hva kjennetegner gode læringsprosesser for nettopp å kunne få til god utvikling over lengre tid.

Hvordan sikre at eleven forstår hva som skal læres og hva som forventes?

Hvordan involvere eleven i eget læringsarbeid – vurdering av eget arbeid og utvikling?

Disponibel tid til undervisning skal være tilfredsstillende. Hvordan definere hva som er tilstrekkelig tid til den enkelte elev?

Dette er viktige problemstillinger som utvalget burde drøftet nærmere i perspektivet langsiktighet og forholdet mellom bredde og talentutvikling.

3. Samarbeid mellom grunnskole/SFO, DKS, kulturskole og fritidskulturliv.

Barnas opplevelse av sammenhengen mellom kunstoppplæringen i skoletid og i fritid må forbedres. Kunstoppplæringen er mangelfull og fragmentert i de fleste oppvekstmiljøer i dag og man trenger flere samlende tanker om hva ulike innstanser sammen kan gjøre med dette. Alle er enige i at det må skapes sammenheng i de kunst- og kulturtiltak som møter barn og unge i skoletid og fritid, men kulturskoleløftet peker i liten grad på hvordan.

Det må lages modeller for samarbeid slik at tiltak med høy kvalitet kan nå fram til alle, men utfordringen er hvordan arbeidet da bør innrettes.

Rapporten Kulturskoleløftet burde i større grad beskrive nye modeller og belyse de økonomiske og administrative konsekvenser.

Andre muligheter som må utredes er rom for valgfag. Elever både i barneskole og i ungdomsskole må kunne velge en kulturskoleaktivitet i skoletiden. Kulturskolen kan eventuelt gi ungdomsskoleelever et tilbud innenfor faget Utdanningsvalg.

Det er en gjensidig avhengighet mellom kulturskolen og det frivillige kulturlivet. Skal kulturskolen lykkes som et lokalt ressurscenter, må dette samarbeidet fungere. Dermed vil også det lokale kulturlivet vokse og blomstre. Kulturskolen må derfor kontinuerlig være i utvikling, i samarbeid og tett dialog med det lokale kulturlivet. Barnelagene i fritidskulturlivet må få lærere, instruktører og dirigenter i kulturskolen. Skolekor og skoleorkestre i Bergen mottar stort sett all den undervisning de etterspør og søker om. De 40 skolekorps med sine 2000 medlemmer mottar imidlertid kun en liten del av den undervisning de etterspør og søker om.

Korpsbevegelsen har lange tradisjoner i Norge, og korpsene har vært og er en viktig del av norsk kultur og tradisjon. Korps er en av de største fritidsaktivitetene for barn og unge i Norge. Det er derfor beklagelig at mange av lagene i flere år ikke har kunnet understøttes

gjennom kulturskolens profesjonelle undervisning. Det må straks iverksettes tiltak i samarbeid mellom kulturskole, grunnskole og interesseorganisasjonen NMF.

Derfor støttes utvalget i at kulturskolen har et spesielt ansvar for å bidra til videreutvikling av fritidskulturlivet.

4. Samarbeidet Kulturskole og SFO skal være et opplæringstilbud.

En sterkere satsing på kunst og kulturfag i skolen vil kunne gjøre det lettere å få kombinerte stillinger i både SFO og Kulturskole. Kulturskoletilbud i SFO krever utover kompetent personell, en finansiering der statlige utviklings- og stimuleringsmidler kan bidra til å dekke inn ekstrakostnader forbundet med et kvalitativt opplæringstilbud. Egenandeler i SFO begrenser tilbudets art og profesjonalitet.

Rapporten støttes under forutsetning av overføring av statlige stimuleringsmidler til kulturskoletilbud i SFO .

5. Utdanningspolitikken

Når ansvarsdeling mellom kulturskole og grunnskole diskuteres, berører dette også utdanningspolitikken. Utvalget etterlyser en offensiv satsing på høyt kvalifiserte lærere i kunstfagene. Det vises til bekymring meldt fra fagmiljøene på høyskolene, som mener at grunnskolelærere ikke gis god nok skolering i kunstfag for undervisning i grunnskolen. Problemet er også at det finnes for få lærere i grunnskolen med relevant kunstfaglig kompetanse. Dermed blir omfattende tilbud om etter- og videreutdanning svært sentrale tiltak, som må finansieres over statlige etterutdanningsmidler. Dette er problemstillinger som fortjener oppmerksomhet i tiden som kommer.

Rapporten støttes under forutsetning av overføring av statlige midler til etter- og videreutdanning.

6. Økte statlige midler til Kulturskoleløftet

Kulturskoleløftet signaliserer et kulturskoletilbud til alle. Dette er ambisiøse mål som forutsetter at staten betraktelig øker sitt bidrag til fortsatt utvikling.

Rapporten støttes i at den statlige avsetningen på 40 mill. må økes betydelig.

7. Forslag om todelt tilskuddsordning - utviklings- og stimuleringsmidler.

Rammen til ordningen utviklingsmidler må økes betydelig all den tid det nasjonalt mangler modeller og metoder på flere viktige områder, som denne rapporten omhandler. Det må være en statlig oppgave å samle og dokumentere gode modeller og metoder og ivareta erfaringsspredning.

Tildelingsutvalget som foreslås nedsatt i rapporten bør tillegges en slik rolle.

Byrådet i Bergen anser ikke gjeninnføring av en maksimumspris for kulturskolen som et riktig tiltak, verken av hensyn til kvaliteten i kulturskoletilbudet eller av hensyn til det lokale armslaget en kommune bør ha i å utforme et godt, lokalt tilpasset tilbud. Rammen for den todelte tilskuddsordningen bør således økes og heller fokuseres mot utviklingsarbeid innenfor kulturskolens tjenester.

Rammen for stimuleringsmidler må økes betraktelig.

8. Egen forskrift for kulturskolen knyttet til opplæringsloven

En egen forskrift må eventuelt følges av betydelig rammeoverføring til den enkelte kommune. Slik rammeoverføring må beregnes ut fra kriterier basert på generelt folketall og antall barn og unge.

Utvalgets rapport om en egen forskrift støttes under forutsetning av at det følger en betydelig rammeoverføring til den enkelte kommune.

9. Forskning

Ny vitenskap må til for å gi kulturskolen et nytt løft. Skal Norge som kulturnasjon oppleve et kulturskoleløft, må det forskning til. Kun gjennom vitenskaplig tilnærming finner man svar på de viktige spørsmålene og store utfordringer. Det vitenskaplige miljø innen kunst, kultur og utdanning i Norge har i svært liten grad vært involvert i kulturskoleutviklingen. Det er derfor svært viktig å etablere en rekke forskningsprosjekt på temaet.

Rapporten støttes i at det er behov for både dokumentasjon og forskning. Rapporten burde imidlertid konkludert med å begrunne behovet for utstrakt forskning som fundament for ny kunnskap, erkjennelse og et løft for kvaliteten av kunst og kultur i opplæringen.